

literatuur en muziek

- the three al's
- toon tellegen en het wisselend toonkwintet

Grand Theatre Groningen trakteerde ons op 14 en 15 december 2013 op twee unieke voorstellingen waarin literatuur en muziek een bijzonder verbond met elkaar aangingen.

Zo'n honderd jaar geleden was het de gewoonste zaak van de wereld dat verschillende kunstdisciplines met elkaar samenwerkten – kunstenaars maakten decors voor dansvoorstellingen waar de componisten van die tijd de muziek voor schreven, dichters en schrijvers hadden intensief contact met schilders en musici, kortom, er was sprake van een levendige wisselwerking en uitwisseling.

The Three Al's

Ik realiseerde me pas hoe zeldzaam die echte samenwerking geworden was toen ik de eerste voorstelling van de twee hierbovengenoemde in het Grand Theatre zag, waarin de schrijver **A.L. Snijders** optrad met Albert van Veenendaal en Alan Purves. Die drie kenden elkaar niet toen ze op Oerol voor het eerst iets samen gingen doen – Albert en Alan (Two Al's) zouden improviseren na de Zeer Korte Verhalen van AL (de derde AL van de **Three Al's**) Snijder. Dat pakte zo goed uit dat ze er alledrie buitengewoon enthousiast van werden. Snijders deed later nog een poging om ook op muziek al improviserend een verhaal te schrijven, maar dat was wat hem betreft eenmalig, al werd juist dat verhaal hier wel weer gebruikt als inzet voor de Two Al's om op te improviseren, wat de cirkel weer mooi rond maakte...

Albert van Veenendaal speelt op een geprepareerde piano, dat is een piano waar van alles aan materiaal in gestoken en gegooid is (stokjes, pinpongballen...) om de snaren anders te laten klinken. Het idee komt van John Cage, die ooit geld tekort kwam voor een ritmesectie en zo de piano ombouwde tot halve ritmesectie, maar de mogelijkheden zijn veel groter dan dat.

Alan Purves heeft zijn drumkit uitgebreid met tuinslangen, curiosa en speelgoedattributen, waardoor je in eerste instantie geneigd bent te denken dat hij een soort Toby Rix is, een man met een gimmick, en niet meer dan dat – dat duurt maar vijf minuten, want dan heb je door hoe goed hij is, en dat hij de gimmick ver voorbij is. Wat hij wél doet is de humor introduceren in de serieuze avantgarde, en dat is een verademing. Maar ik zie de man al alle plastic piepvarkens in de speelgoedwinkel uitproberen tot hij het varkentje heeft gevonden met precies de juiste toon. Want het klopt allemaal precies. De man is een meesterlijke droogkloot en een superieur musicus.

En op de een of andere geheimzinnige manier pasten de improvisaties van de Two Al's perfect bij de verhalen van Snijders – sterker nog: ze versterkten ze nog, en dat was wederzijds – de muziek werd ook leuker door de verhalen.

De Schots-Amsterdamse drummer Alan Purves en de Amsterdams-Achterhoekse schrijver AL Snijders.

Albert van Veenendaal en zijn geprepareerde piano en Alan Purves met zijn drumkit, die een halve speelgoedwinkel aan attributen bevat.

Toon Tellegen en het Wisselend Toonkwintet

Dat gold ook voor de verhalen van Toon Tellegen, die de volgende dag door een iets uitgebreider gezelschap werden “geïllustreerd”. Van Veenendaal en Purves waren ook hier weer van de partij, maar dit kwintet stond onder leiding van gitariste **Corrie van Binsbergen**, die ook de composities schreef. **Joost Buis** op trombone en lapsteel en **Hein Offermans** op bas completeren dit meer dan voortreffelijke gezelschap, die **Het Geluk van de Sprinkhaan** op een hoger plan wisten te tillen. Ik kende de cd al, maar live is dit nog vele, vele malen leuker, al is het maar omdat iedereen met zoveel plezier zit te spelen. En als Alan Purves zijn act met de speelgoedvarkens opvoert voel je dat de zaal bijna collectief de slappe lach krijgt.

Door de humor zou je bijna vergeten dat hier nog veel meer gebeurt dan alleen maar literatuur die muzikaal “geïllustreerd” wordt, want de muziek die tijdens beide concerten gespeeld werd was niet bepaald doorsnee 3FM-muzak, maar ingewikkelde, pittige, soms tegen het avantgardistische aanzittende muziek, die dankzij de literatuur ineens een stuk toegankelijker leek te worden. Avantgardistische feel-good muziek werd het bijna, en dat betekent dat je misschien wel een heel nieuw publiek aanboort voor wat moeilijker muziek, want hier zat een hele zaal duidelijk voluit te genieten.

Kortom: literatuur en muziek: een gouden combinatie! En zeker, lijkt het, als Corrie van Binsbergen zich ermee gaat bemoeien. Van Binsbergen is de drijvende kracht achter het Wisselend Toonkwintet, maar ze was ook degene die Albert van Veenendaal, Alan Purves en AL Snijders bij elkaar bracht, wat ook een gouden greep genoemd kan worden. Leve Corrie dus!

Toon Tellegen en het Wisselend Toonkwintet onder leiding van gitariste Corrie van Binsbergen, met ook hier weer Albert van Veenendaal en Alan Purves.

Alan Purves en Toon Tellegen.

Toon Tellegen en het Wisselend Toonkwintet (gitariste Corrie van Binsbergen valt hier net buiten beeld).

Albert Veenendaal geeft op verzoek een kleine rondleiding door zijn geprepareerde piano...